

"Els museus seran les catedrals del futur"

Jorge Wagensberg (Barcelona, 1948) va llicenciar-se en Física el 1971 i cinc anys després es va doctorar a la Universitat de Barcelona. Ha escrit diversos treballs científics, com ara *Nosotros y la ciencia* (1980) o *Ideas sobre la complejidad del mundo* (1985). L'any 1983 va crear la col·lecció de pensament científic "Metatemas". Des del 1986 és assessor del Museu de la Ciència de la Fundació La Caixa, i n'és director del 1991 ençà.

—Us sentiu pioners en aquesta concepció museística que el visitant només en pot ser participant, o, pel contrari, no ser?

—La nostra filosofia des del primer dia era que el visitant es convertís en científic. I crec que aquesta filosofia és perfectament exportable a altres museus. Crec que hi ha massa museus que s'obliden dels elements reals i incorporen maquetes i altres elements. L'emoció rau en el contacte amb els objectes, amb la realitat, amb l'execució dels cinc sentits i no pas només de la vista. Avui, nosaltres ens trobem amb una convergència idònia: ens avalen vint anys d'experiència, que és un privilegi, i davant l'ampliació del centre és com si ens deixessin tornar a començar per qüestions d'espai i de recursos humans, però tenim ben clar que continuarem aplicant les dues hipòtesis de treball que ens han acompanyat des del primer dia: que tot, absolutament tot, es pot mostrar, i que no es pot classificar la realitat per disciplines acadèmiques ja que la natura no té cap culpa dels plans d'estudis que es fan a les universitats i a les escoles i que, per desgràcia, passen per damunt de la realitat.

—I les dades de visitants corroboren que el discurs del museu s'ha entès...

—Sí, tenim de 400.000 visitants a mig milió l'any i les nostres previsions és que en vinguin un milió quan finalitzin les obres d'ampliació. Però no crec que sigui només important la dada del nombre de persones sinó que també hi altres aspectes, com ara que és un dels museus del món amb més exposicions itinerants per arreu, per la qual cosa el nombre absolut de visitants augmenta encara més. I que la gent valora i entén la tasca que s'hi fa. Aquest centre és com un ésser viu: va néixer, la ciutadania l'ha vist créixer i ara veu com arriba a la plenitud. I és que per justificar l'etimologia del museu cal que es consolidi com un espai d'inspiració. I per això cal més coneixement i més retrobament. Els museus seran les catedrals del futur, un fòrum de debat i de trobada.

—Com veu el Museu de la Ciència d'aquí a vuitanta anys, quan en compleixi el centenari?

—Miraré de fer museologia ficció! M'agradaria que aleshores estigués consolidada la idea que és un espai creïble i de prestigi, on la gent hi anés sense prejudicis. Un lloc de transmissió dels coneixements i del mètode científic per estimular la convivència. Vull que sigui com una font d'on brolli l'ètica científica a l'hora de fer les coses.

"Un país té els dirigents que es mereix, i la ciència que es mereix."

—I com veu l'activitat científica avui als Països Catalans?

—No viu un moment massa bo. Hi ha notícies tristes, com que hi ha molts doctorats que no poden pagar la factura del telèfon. No es pot renunciar a la recerca científica i quan un país és prou conscient d'aquest fet aleshores és quan aquest país salta cap al primer món. Hi ha una sèrie d'iniciatives —privades— que et donen un cert punt d'optimisme, però la inversió científica de les administracions públiques a casa nostra és pèssima. Però crec que un país té els dirigents que es mereix i, en conseqüència, la ciència que es mereix. A la televisió, per exemple, gairebé no es fa divulgació científica, però d'això en té la culpa el ciutadà, que no la demana. Si el ciutadà apel·lés a la cultura científica, la classe política hi posaria remei.

—Així, l'individu té la clau del procés científic?

—Sí, i la realitat així ho confirma. En el cas de l'Amazònia, s'han adonat que exportar agricultura és una ruïna econòmica i que cal fer inversió científica. És qüestió de seguir la divisa "conèixer abans de menjar". No serveix de res, per exemple, enviar menjar a un país que no menja, perquè es podrirà. El que cal és enviar-hi coneixement, investigació. L'individu ha de garantir la independència biològica, i per fer-ho cal que tingui una cultura científica que li permeti anticipar-se a l'entorn. El coneixement de l'home és per fer ciència i per fer tecnologia. Amb la ciència podràs conèixer el món, amb la tecnologia el podràs canviar, però la tecnologia es crea amb el mateix mètode que es crea la ciència. La creació de la ciència és el foc que genera coneixements, tecnologia, fa moure la societat... És necessari. Tenir mentalitat de crear coneixement és la millor fórmula perquè tot vagi millor. I al Museu de la Ciència pretenem fer la petita recerca d'un fet aprofitant una exposició. Per què? Perquè sempre hi ha sorpreses, sempre trobes quelcom nou. La recerca farà canviar la gent.

Jordi Finestres